

Den nya skandinaviska superligan i fotboll, Royal League, pågår för fullt, för andra säsongen. Det finns inga tydliga pekningar ännu vartåt det lutar, Danmark har bara två lag kvar i turneringen, mot tre norska och tre svenska lag. Å andra sidan är ett av de danska lagen FC København, segraren i den första säsongen med Royal League, och FCK vann det första kvartsfinalmötet med Hammarby den här säsongen med 2-0. Dansk klubb fotboll är på stark frammarsch, ett faktum som nu avsatt sig i en volym med akademiska texter om proffsfotboll i Danmark, med vissa utblickar mot Norge och Sverige. Torbjörn Andersson, royal in his own right, har läst Jacob Magnussens och Rasmus K. Storms antologi *Professionell fodbold*, som kom ut i slutet av 2005. Antologin visar på bakgrunden till det danska klubb fotbollsundret, som tycks kunna sammanfattas i termer av ett kraftfullt samarbete mellan klubbar, kommuner, sponsorer och media med det gemensamma målet att höja kvaliteten på och intresset för dansk klubb fotboll. Och ett av verktygen heter klubb sammanslagning, något som ju nästan är otänkbart i det traditionsbemängda fotbolls-Sverige (inom herrfotbollen i alla fall).

Dansk klubb fotboll får akademisk behandling

Torbjörn Andersson

Idrottsvetenskap, Malmö högskola

Jacob Magnussen & Rasmus K. Storm
(red)

Professionel fodbold

222 sidor, hft.

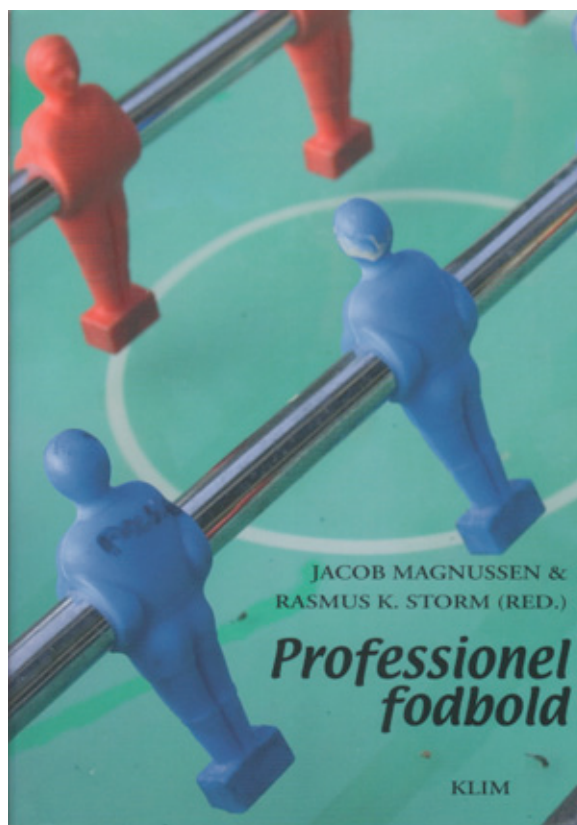
Århus: Klim 2005

ISBN 87-7955-437-7

I Danmark har fotbollsintresset närmast exploderat sedan en inhemsk superliga startade 1992. Det engagemang som tidigare nästan uteslutande handlade om att följa det danska landslagets matcher – ni kommer väl ihåg roliganerna? – har kompletterats med ett intresse för klubb fotboll. Egentligen kanske kompletterats är fel ord att använda, eftersom det i viss mån är frågan om en annorlunda, mer internationellt influerad och trendig supporterkultur, som gör sig lustiga över de enkla roliganerna.

Parallellt med detta har media kastat sig över klubb fotbollen, sponsorer och kommunledningar, likaså. En fotbollsboom har skapats, där köpenhamnsklubbarna Brøndby IF och FC Köpenhamn lett utvecklingen och dragit ifrån resten i sådan grad att man numera framstår som Skandinaviens ledande klubbar (Trondheims Rosenborg är enda konkurrenten). Det räcker bara med att se på det hypermoderna danska arenabeståndet för att inse att Sverige akterseglats av ett land med en långt mindre befolkning.

Vad ligger då bakom denna hastiga utveckling? Och hur ser framtiden ut? Detta är några av de frågor som

behandlas i forskarantologin *Professionel fodbold*.

Till att börja med kan konstateras att boken är efterlängtd. Rent akademiskt har nämligen inte mycket stått att läsa om dansk fotboll tidigare. Som antologier brukar vara är den mycket bred. Här behandlas inte bara förväntade ämnen som medias roll, utan även mer ovanliga infallsvinklar som kommuners fotbollsengagemang och fotbollen som arbetsmarknad. Till nytänkandet hör också att använda olika former av databearbetat statistiskt material, till exempel för att visa att ett fåtal klubbar under senare år tenderar att dominera alltmer. En utflykt i norsk fotbollshistoria ges även, vilket äger sitt givna intresse, då klara likheter finns mellan norsk och dansk utveckling. Sverige har däremot – som i så mycket annat – vandrat en egen väg.

Som tur är öppnar boken med en lång inledning av redaktörerna Rasmus K. Storm och Jacob Magnussen, varigenom en röd tråd i de emellanåt något disparata texterna vävs ihop. Styrkan i detta är att man inte bara, som brukligt är, mekaniskt berättar om de olika bidragen, utan man för in kompletterande fakta och infallsvinklar redan från start, där så behövs.

Jag tänker inte gå in på alla de olika bidragen utan mer lyfta fram några intressanta exempel, som visar vilka påtagliga skillnader som finns mellan dagens danska och svenska klubbfotboll.

En första skillnad är historisk och består i att dansk (liksom även norsk) fotboll kommersialiserades väldigt sent. Amatöridealet levde kvar än längre än i Sverige (1967 mot 1978). När Superligan väl infördes 1992 var klubbfotbollens kris – inte minst publikt – djupare än i Sverige. En följd av detta tycks ha blivit att en snabb – och lyckosam - chockmodernisering inleddes. Från att ha släpat efter Sverige hamnade man plötsligt före. Tidningars, TV:s, sponsorerers och kommuners engagemang blev starkare än i Sverige. Traditioner kastades överbord. Mest påtagligt belyses detta av FC Köpenhamns tillkomst. Klubben skapades till superligans start genom en sammanslagning av två anrika klubbar, KB – den anrikaste av dom alla – och B.1903. FCK blev innerstadens svar på förortslaget Brøndby, som sedan en tid tillbaka dominerat klubbscenen. Med FCK blev kapitalet och trendigheten in i fotbollen och rivaliteten med det långt mer folkliga Brøndby (som också skapats genom en klubbssammanslagning 1964) blev drivkraften för hela uppsvinget. Att FCK vann serien direkt innebar att klubbssammanslagningar blev en möjlig väg framåt och många sådana har följt under årens lopp; klubbssammanslagningar som i det långt mer traditionstyngda Sverige vore en omöjlighet. Intressant är att detta underlättats av att kommunledningarna varit långt aktivare och påhittigare än i Sverige med att profilera sig genom fotbollen.

Klubbssammanslagningsscenarioet har inneburit att man i Danmark omgrupperat fotbollens geografi. Därför förvånar det inte att några bidragsgivare funderar över om det inte vore logiskt att öka rationaliteten ytterligare genom att införa ett rent amerikanskt system med en stängd liga, som söker att maximera profiten till gagn för samtliga klubbar. En sådan skulle kunna mildra de problem som uppkommit med FCK:s och Brøndbys alltför kraftfulla dominans av klubbfotbollen. I nuläget hänger inte landsortsklubbarna med, eftersom befolkningsunderlaget och sponsorintäkterna inte räcker till för att konkurrera med de två mediagunstlingarna i huvudstaden. Situationen skiljer sig här markant mot Sverige. En forskare visar genom ett stort databearbetat material att allsvenskan faktiskt är den minst centraliserade serien av de 15 europeiska serier som jämförts. Grunden till vårt sentida fotbollsuppsving ligger alltså delvis i jämnheten och svårigheten för stockholmsklubbarna att dominera över resten.

Att dansk klubbfotboll kraftigt förändrats har dock inte inneburit att man kommit närmare den europeiska klubbfotbollen i styrka. Tvärtom har man tappat mark över tiden, även om många bidragsgivare tycks hysa en viss optimism om att detta går att jobba ikapp. Paradoxen är emellertid att detta faktum inte verkar bekymra fotbollsanhängarna. Tittarsiffror i TV visar nämligen att dansk klubbfotboll står sig mycket gott i jämförelse med Champions League-matcher. På det hela taget mår alltså klubbfotbollen i Danmark bra. Samtidigt måste jag som svensk läsare av antologin säga att jag definitivt föredrar den svenska mer traditionsinriktade synen på fotbollen. Min förhoppning är att jämnheten fortsätter att vara ett signum för allsvenskan och att klubbssammanslagningar med nya arenabyggen långt från städernas centrala delar inte blir modet för dagen. För också i Sverige verkar fotbollsentusiasterna vara nöjda med den magra kost som bjuds på planen. Vi är inte ens speciellt bekymrade över att lilla Danmark dragit ifrån oss på alla plan i kommersiellt hänseende.

© **Torbjörn Andersson 2006**

 Köp boken från Samfundslitteratur.dk

 Kjøp boken fra Samfundslitteratur.dk

 Køb bogen fra Samfundslitteratur.dk

